

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Beyin göçü vasıflı ve kalifiye insanların yetiştikleri ülkeyi terk etmesi yahut yetiştirilmek üzere gönderildikleri ülkelere geri dönmemeleridir. Son yıllarda ülkemizde artan bir ivmeyle devam eden nitelikli işgücünün göçü dikkat çekmektedir. Türkiye'den yurt dışına yapılan göçe neden olan en büyük etken şüphesiz demokrasi, temel hak ve hürriyetler ile işsizlikten dolayı Türkiye'nin cazibesini yitirmesi ve artık daha az yaşanılır bir ülke olmasıdır.

Son yıllarda Türkiye'nin yetişmiş insan gücünün önemli bir bölümünün yurt dışında yaşamayı ve çalışmayı tercih ettiği görülmektedir. Özellikle gençler arasında ekonomik koşullar, çalışma hayatındaki sorunlar, kariyer olanaklarının sınırlılığı, eğitimlerinin karşılığını alamama, güvenlik, özgürlük ve gelecek kaygıları yurt dışına yönelimi artıran başlıca unsurlar arasında öne çıkmaktadır. Nitelikli insan gücünün ülke dışında kalıcı olarak yaşamaya başlaması, yalnızca bireysel bir göç hareketi değil, Türkiye'nin beşeri sermayesi, üretim kapasitesi, bilimsel ve teknolojik gelişimi açısından da değerlendirilmesi gereken önemli bir toplumsal ve ekonomik sorun haline gelmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) güncel verilerine göre 2025 yılında Türkiye'den yurt dışına göç eden kişi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 5 azalarak 403 bin 216 olmuştur. Bu kişilerin 155 bin 119'unu Türk vatandaşları, 248 bin 97'sini ise yabancı uyruklular oluşturmuştur. 2025 yılında Türkiye'den yurt dışına göç edenlerin yüzde 14,3'ünü 25-29 yaş grubu oluşturmuş, bu grubu yüzde 12,5 ile 20-24 yaş grubu ve yüzde 12 ile 30-34 yaş grubu izlemiştir. Başka bir ifadeyle, yurt dışına yönelen göçün en yoğun olduğu yaş grupları, eğitimi tamamlayarak çalışma hayatına katılan ve mesleki geleceğini şekillendiren genç yetişkinlerden oluşmaktadır.

TÜİK'in 2024 Yükseköğretim Beyin Göçü İstatistikleri'ne göre, Türkiye'de lisans eğitimi tamamlayan yükseköğretim mezunlarının yüzde 2'si mezuniyet sonrasında yurt dışında uzun süreli ikamet etmektedir. Bu oran erkeklerde yüzde 2,4, kadınlarda yüzde 1,6 olarak gerçekleşmiştir. Vakıf üniversitesi mezunlarında beyin göçü oranı yüzde 4,3 iken devlet üniversitesi mezunlarında yüzde 1,7 olmuştur.

Beyin göçünün özellikle yüksek teknoloji ve nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulan alanlarda yoğunlaşması ayrıca dikkat çekmektedir. 2024 yılında en yüksek beyin göçü oranı yüzde 6,7 ile bilişim ve iletişim teknolojileri alanında görülürken, bunu yüzde 4,4 ile mühendislik, imalat ve inşaat alanları ve yüzde 2,7 ile doğa bilimleri, matematik ve istatistik alanları izlemiştir. Lisans programları içerisinde ise moleküler biyoloji ve genetik mezunlarında beyin göçü oranı yüzde 15,0, işletme mühendisliğinde yüzde 10,8, elektronik mühendisliğinde yüzde 9,6, matematik mühendisliğinde yüzde 9,5 ve biyomühendislikte yüzde 9,4 olarak gerçekleşmiştir.

Yükseköğretim mezunlarının yurt dışında tercih ettiği ülkeler de Türkiye'nin özellikle yüksek nitelikli insan gücünü hangi ülkelere kaybettiğini göstermektedir. 2024 yılında yurt dışına göç eden lisans mezunlarının yüzde 19,6'sı Amerika Birleşik Devletleri'ni, yüzde 19,4'ü Almanya'yı, yüzde 11,3'ü Birleşik Krallık'ı, yüzde 7'si Hollanda'yı ve yüzde 5,2'si Kanada'yı tercih etmiştir.

Gençlerin yurt dışında yaşama isteğine ilişkin araştırmalar da bu tablonun yansıması olarak gerçekleşmiş göç rakamlarından ibaret olmadığını göstermektedir. Konrad-Adenauer-Stiftung tarafından 2023 yılında 16 ilde, 18-25 yaş arasındaki 2 bin 140 gençle gerçekleştirilen Türkiye Gençlik Araştırması'nda gençlerin yüzde 63'ü, tercih imkânı verilmesi halinde başka bir ülkede

yaşamak istediğini belirtmiştir. Yurt dışında yaşamak isteyen gençlerin yüzde 47,8'i yaşam koşullarını yükseltmeyi, yüzde 20,7'si başka ülkelerde daha fazla özgürlük bulunmasını, yüzde 16,8'i Türkiye'de kendini güvende hissetmemesini, yüzde 14,7'si ise Türkiye'de iş bulamamasını veya başka bir ülkede daha kolay iş bulacağını gerekçe göstermiştir.

Dolayısıyla Türkiye açısından mesele yalnızca yurt dışına göç eden kişi sayısındaki değişimden ibaret değildir. Özellikle genç, eğitilmiş ve nitelikli nüfusun yurt dışında yaşamayı tercih etmesi; Türkiye'nin yetişmiş insan kaynağının azalması, kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen eğitim yatırımlarının ülke ekonomisine yeterince yansımaması, bilimsel ve teknolojik kapasitenin zayıflaması, nitelikli iş gücü açığının büyümesi ve uzun vadede üretim ve rekabet gücünün olumsuz etkilenmesi gibi sonuçlar doğurabilecek bir gelişmedir.

Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişimini sürdürebilmesi, gençlerin eğitimlerini ve yeteneklerini kendi ülkelerinde değerlendirebilecekleri çalışma ve yaşam koşullarının oluşturulmasına bağlıdır. Bu nedenle nitelikli ve vasıflı insan gücünün yurt dışına göçünün nedenlerinin bütün yönleriyle araştırılması; ekonomik koşullar, ücretler, çalışma hayatı, eğitim-istihdam ilişkisi, kariyer olanakları, bilimsel ve akademik çalışma ortamı, özgürlükler, hukuk güvenliği ve yaşam koşullarının bu süreç üzerindeki etkilerinin ortaya konulması gerekmektedir.

Her yıl eğitilmiş ve nitelikli gençlerimizin yurt dışına yönelmesine neden olan koşulların tespit edilmesi, bu göçün Türkiye'nin ekonomisi, çalışma hayatı, bilim ve teknoloji kapasitesi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi ve nitelikli insan gücünün Türkiye'de kalmasını veya yurt dışında bulunan nitelikli vatandaşlarımızın yeniden Türkiye'ye dönmesini teşvik edecek politikaların ortaya konulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması yerinde olacaktır.

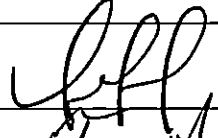
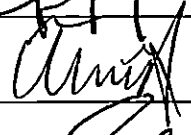
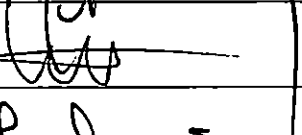
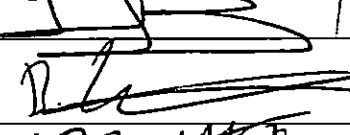
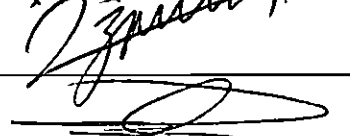
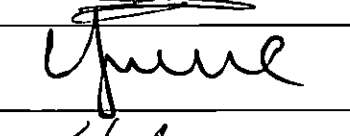
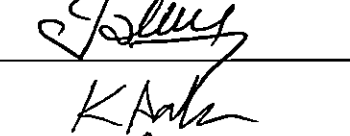
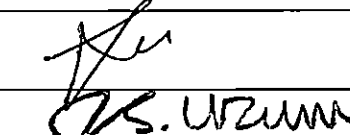
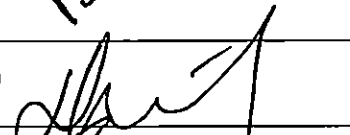
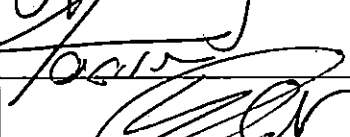
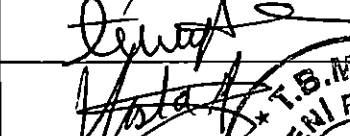

Nail Çiler

Kocaeli Milletvekili

Hakan ÖZTÜRK
Bursa MV

99 sayılı meclis Aras.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	BÖLGESİ	İMZA
Orhan SÖMER	Adana	
Ümit Özbek	İzmir Mr.	
Serif ARPACI	Denizli Mr.	
Enim Karaka	Aydın	
Ulaş KARASU	Samsun Mr.	
Turan Tarkan Özer	İstanbul Mr.	
Süleyman Bulbul	Aydın Mr.	
Özgür Erdem İNCESE	Ardahan	
Doğan Demire	İstanbul	
Yunus Emre	İstanbul	
Hikmet Çalın HALICI	İsparta	
Kayhan Pala	Bursa	
Fahri ÖZKAN	Kırklareli Mr.	
M. Salih Uzun	İzmir	
Talat Dincer	Mersin Mr.	
Günze Tasci	Ankara Mr.	
Şevket Özgöçmen	İstanbul Mr.	
Seyit TOHUH	Ordu Mr.	
A. Tuncay ÖZCAN	İzmir Mr.	
İbrahim ARJAN	Eskişehir Mr.	

